

Zarządzania Projektami – Zarządzanie kosztami

TOMASZ ŁUKASZEWSKI
INSTYTUT INFORMATYKI W ZARZĄDZANIU

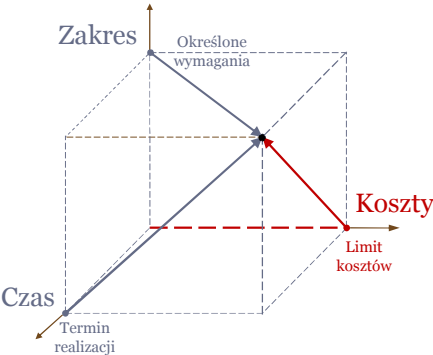
Zarządzanie kosztami

Zarządzanie kosztami w projekcie

2/50

Koszty w zarządzaniu projektami

1. Podstawowe pojęcia

3/50

Układ prezentacji

1. **Planowanie zasobów**
2. Szacowanie kosztów
3. Budżetowanie projektu

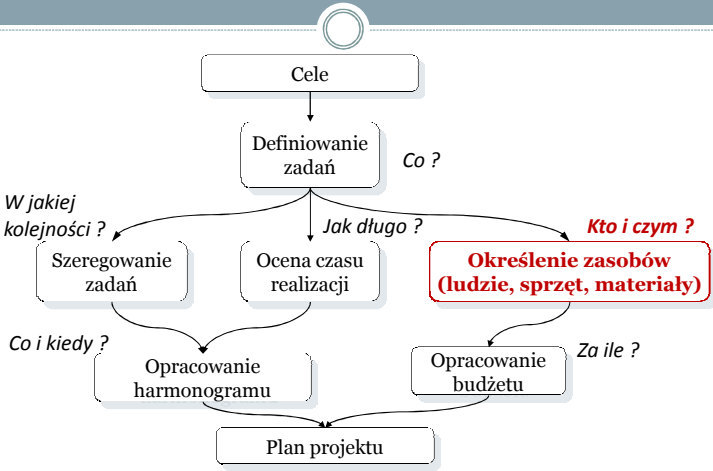
Układ prezentacji

4/50

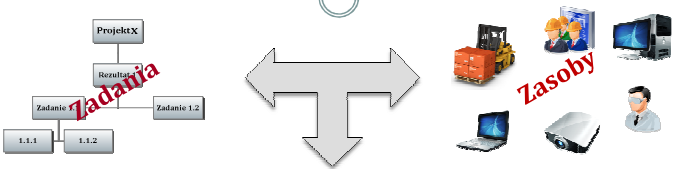
Istota planowania zasobów

- **Zasoby w projekcie to ludzie i środki pracy** potrzebne do realizacji zadań.
- Plan określa jakie zasoby i w jakich ilościach będą wykorzystywane do realizacji zadań opisanych w zakresie projektu.
- **Jednostką zaangażowania zasobu nie jest czas, ale nakład pracy** wyrażający jej wielkość, np. roboczogodziny, **lub wielkość jego zużycia**.

Planowanie zasobów

Problemy doboru zasobów w projekcie

- Ilu do projektu potrzeba pracowników i jakie muszą posiadać kwalifikacje ?
- Jaki sprzęt/narzędzia jest niezbędny do wykonania projektu ?
- Jak pozyskać brakujące zasoby ? Zakup, leasing, kontrakt ?
- Jak rozliczać zużycie zasobów ?

Planowanie zasobów

Charakterystyka zasobów

Charakterystyka zasobów obejmuje:

- **Rodzaj** : pracownicy, materiały, narzędzia.
- **Wydajność** : wynikająca z krzywej uczenia się.
- **Dostępność** : obciążenie i planowane absencje.

Rodzaje zasobów

Rodzaj zasobów

Kategoria

Ludzkie:

Pracownicy firmy
Wynajęci z zewnątrz

Rzeczowe:

Narzędzia
Materiały
Maszyny i urządzenia
Wyposażenie
Infrastruktura
Towary

Charakterystyka zasobów – MS Project

	Nazwa zasobu	Typ	Etykieta materiału	Inicjały	Grupa	Maks. jednostek	Stawka zasad.	Stawka za nadg.	Koszt każdego	Obliczanie	Kalendarz bazowy	Kod
1	Kierownik projektu	Praca		K		100%	25,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalny	Standardowy	
2	Analityk	Praca		A		100%	10,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalny	Standardowy	
3	Samochód	Materiał	km	S				0,78 zł		0,00 zł Rozp.		

Nazwa zasobu. W przypadku pracownika można wpisać jego imię i nazwisko lub nazwę ogólną

Typ zasobu. W tej kolumnie określany jest typ zasobu, ludzki, materiałowy lub kosztowy. Zasób ludzki jest określony jako „Praca”.

Etykieta materiału. Pozwala określić jednostkę miary dla zasobów materiałowych.

Inicjały. Skrócona nazwa zasobu. W przypadku pozostawienia tego pola pustego MS Project zapisze tam pierwsze litery nazwy.

Grupa. Służy do grupowania zasobów o takim samym lub podobnym charakterze. Pozwala to na filtrowanie i sortowanie wyświetlanych informacji zasobów na etapie raportowania i śledzenia

Pomiar zużycia

- Jak mierzyć zużycie sprzętu, narzędzi i maszyn?
- W jakich jednostkach wyrażać to zużycie ?
- Jak rozdzielić zużycie na wiele projektów ?

Wydajność zasobów – MS Project

	Nazwa zasobu	Typ	Etykieta materiału	Inicjały	Grupa	Maks. jednostek	Stawka zasad.	Stawka za nadg.	Koszt każdego	Naliczanie	Kalendarz bazowy	Kod
1	Kierownik projektu	Praca		K		100%	25,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalne	Standardowy	
2	Analitik	Praca		A		100%	10,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalne	Standardowy	
3	Samochód	Materiał	lm	S		0,78				0,00 zł Rozp.		

Maks. jednostek. Wyraża ilość pracy zasobu jako procentowy udział w jednym przydziale.

Wydajność zasobów

- **Wydajność** to parametr określający wielkość pracy jaką pracownik (zaseb pracy) wykonuje w jednostce czasu.
- Wydajność zasobów wyrażana jest przy pomocy **jednostek pracy** (np. roboczogodzin, roboczodni).
- Wydajność zależy od wiedzy i umiejętności realizatora, oraz dostępności środków i narzędzi potrzebnych do realizacji zadania.

Dostępność zasobów –MS Project

	Nazwa zasobu	Typ	Etykieta materiału	Inicjały	Grupa	Maks. jednostek	Stawka zasad.	Stawka za nadg.	Koszt każdego	Naliczanie	Kalendarz bazowy	Kod
1	Kierownik projektu	Praca		K		100%	25,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalne	Standardowy	
2	Analitik	Praca		A		100%	10,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalne	Standardowy	
3	Samochód	Materiał	lm	S						0,00 zł Rozp.		

Kalendarz bazowy. Określa indywidualne terminy pracy zasobu

Czynniki ograniczające dostępność zasobów

Pracochłonność zadania

- Realizacja każdego zadania wymaga wykonania **pracy**, która zajmuje **czas**.
- Ilość pracy potrzebnej do wykonania zadania określa się jako **pracochłonność**.

Pracochłonność = Liczba jednostek x Czas trwania

Pracochłonność - rys

Pracochłonność = Liczba jednostek x Czas trwania

liczba pracowników x wydajność

2 roboczogodziny

100%

Typy zadań

- Zadanie w projekcie może należeć do jednego z typów:
  - zadanie o stałej **liczbie jednostek**;
  - zadanie o stałym **czasie trwania**;
  - zadanie o stałej **pracochłonności**.
- W przypadku niektórych zadań istnieje zależność między parametrami: czasem wykonania, liczbą jednostek oraz pracochłonnością.
- Zmieniając jeden z parametrów wpływa się na pozostałe.

Zadanie o stałej liczbie jednostek

- W zadaniu o stałej liczbie jednostek, ilość i wydajność zasobów mają stałą wartość.
- Zmiany pracochłonności lub czasu trwania zadania nie wpływają na przyjętą ilość i wydajność zasobów.
- W zadaniach tego typu zmiany wielkości pracy oraz czasu wpływają tylko na siebie nawzajem.

Zadanie o stałej liczbie jednostek - przykład

Pracochłonność	Liczba pracowników	Wydajność	Czas wykonania
2 roboczogodziny		100%	
↓	↓	↓	↓
2 roboczogodziny		100% 100%	

1. Planowanie zasobów

21/50

Zadanie o stałym czasie trwania

- W zadaniu o stałym czasie trwania – czas realizacji ma ustaloną wartość.
- Zmiany pracochłonności lub liczbie przydzielonych jednostek nie wpływają na ustalony czas trwania zadania.
- W zadaniach tego typu zmiany wielkości pracy oraz liczby jednostek wpływają tylko na siebie nawzajem.

1. Planowanie zasobów

22/50

Zadanie o stałym czasie trwania - przykład

Pracochłonność	Liczba pracowników	Wydajność	Czas wykonania
2 roboczogodziny		100%	
↓	↓	↓	↓
2 roboczogodziny		50% 50%	

1. Planowanie zasobów

23/50

Zadanie o stałej pracochłonności

- W zadaniu o stałej pracochłonności ilość pracy ma ustaloną wartość.
- Zmiany w czasie trwania zadania lub liczbie przydzielonych jednostek (czyli zasobów) nie wpływają na tę ilość pracy.
- W zadaniach tego typu zmiany ilości/wydajności zasobów oraz czasu trwania wpływają na siebie nawzajem.

1. Planowanie zasobów

24/50

Zadanie o stałej pracy - przykład

Pracochłonność

2 roboczogodziny

Liczba pracowników

Wydajność

100%

Czas wykonania

2 roboczogodziny

100%

100%

1h

1. Planowanie zasobów

25/50

Przydzielanie zasobów

Harmonogram zadań z zasobami

czas	Poniedziałek										wtorek									
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	8	9	10	11	12			
Nazwa zadania																				
projektowanie modułu																				
przygotowanie dokumentacji																				
realizacja modułu																				
....																				

1. Planowanie zasobów

26/50

Harmonogram pracy zasobów w projekcie

- Harmonogram **pracy zasobów** określa terminy zaangażowania poszczególnych zasobów w pracę w projekcie.
- Harmonogram **obciążenia zasobów** przedstawia obciążenie pracą poszczególnych pracowników oraz sprzętu w czasie.
- Obciążenie wyrażone jest za pomocą jednostek pracy (roboczogodziny, roboczodni) lub ilości zużytych materiałów.

1. Planowanie zasobów

27/50

Harmonogram zasobów

Harmonogram zadań z zasobami

czas	Poniedziałek										wtorek									
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	8	9	10	11	12			
Nazwa zadania																				
projektowanie modułu																				
przygotowanie dokumentacji																				
realizacja modułu																				
....																				

Harmonogram czasowy zasobów

czas	Poniedziałek										wtorek									
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	8	9	10	11	12			
Nazwa zasobu																				
Kierownik projektu																				
Analityk																				
Projektant 1																				
Projektant 2																				
Programista 1																				
Programista 2																				

1. Planowanie zasobów

28/50

Charakterystyka przydziału - rozkład pracy

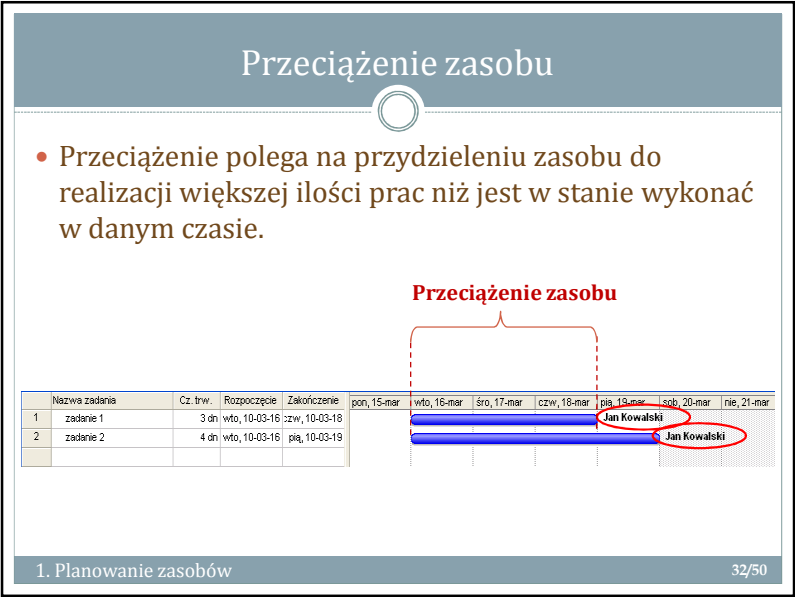
- Przydzielając zasoby określa się rozkład ich pracy w zadaniach. Rozkład pracy może być:
  - proporcjonalny
  - regresywny
  - progresywny
  - dwuszczytowy
  - inny wynikający ze specyfiki realizacji zadania.

1. Planowanie zasobów 30/50

Optymalizacja alokacji zasobów

- Optymalizacja alokacji zasobów wynika z zasady ekonomiczności realizacji projektu
- Zarówno przeciążenie jak i niedociążenie zasobu stanowią zjawiska negatywne i powinny zostać usunięte.
- Do identyfikacji przeciążeń zasobów, oraz nierównomierności rozkładu ich pracy można wykorzystać harmonogramy obciążenia zasobów.

1. Planowanie zasobów 31/50

Sposoby usuwania przeciążeń

- Modyfikacja terminów lub czasu realizacji zadań
- Zmiana relacji między zadaniami
- Zmiana ograniczeń terminów realizacji zadań
- Opóźnianie lub nałożenie na siebie zadań
- Modyfikacja kalendarzy zasobów/projektu
- Usuwanie lub zmiana przydziału zasobu
- Modyfikowanie (zakresu) w projekcie

Układ prezentacji

1. Planowanie zasobów
2. **Szacowanie kosztów**
3. Budżetowanie projektu

Pojęcie kosztów

- **Koszt projektu** to suma wydatków związanych z jego z realizacją.
- **Koszty powstają** w wyniku opłacania zasobów i zadań.
- Koszty w projekcie można dzielić na bezpośrednie i pośrednie, inwestycyjne i eksploatacyjne, stałe i zmienne, materiałowe i pracy, itp.

Koszty zasobów – MS Project

	Nazwa zasobu	Typ	Etykieta materiał	inicjały	Grupa	Maks. jednostek	Stawka zasad	Stawka za nadg.	Koszt każdego wyk.	Naliczenie	Kalendarz bazowy	Kod
1	Kierownik projektu	Praca		K		100%	25,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalnie	Standardowy	
2	Analityk	Praca		A		100%	10,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalnie	Standardowy	
3	Samochód	Materiał	km	S					0,70 zł	0,00 zł	Rozp.	

Stawka zasad. Określa koszt pracy zasobu wykonanej w normalnym czasie pracy.

Stawka za nadg. Stawka za nadgodziny jest naliczana za godzinę pracy dodatkowej, ale można zmienić jej jednostkę czasu, podobnie jak stawki podstawowej.

Koszt każdego wyk. Koszt każdorazowego użycia zasobu. Stawka ta dotyczy jednorazowego zastosowania zasobu, niezależnie od tego, przez jaki czas jest on wykorzystywany.

Naliczenie. Pole to określa sposób naliczania kosztów zasobu w zadaniu.

Układ prezentacji

1. Planowanie zasobów

2. Szacowanie kosztów

3. Budżetowanie projektu

Układ prezentacji37/50

Opracowanie budżetu

Cele

Definiowanie zadań

W jakiej kolejności ?

Szeregowanie zadań

Co i kiedy ?

Jak długo ?

Ocena czasu realizacji

Kto i czym ?

Określenie zasobów (ludzie, sprzęt, materiały)

Za ile ?

Opracowanie harmonogramu

Opracowanie budżetu

Plan projektu

3. Budżetowanie projektu38/50

Budżetowanie projektu

- Budżet jest kwotą środków finansowych przeznaczoną przez sponsora na pokrycie wszystkich wydatków niezbędnych dla osiągnięcia celu projektu.
- Budżetowanie polega na przypisaniu konkretnym elementom pracy przewidywanych kosztów ich realizacji.
- Budżet określa rozkład czasowy kosztów, przepływu gotówki, transz finansowania, a także wielkość rezerwy, co pozwala kontrolować wykorzystanie pieniędzy.

3. Budżetowanie projektu39/50

Naliczanie kosztów – MS Project

	Nazwa zasobu	Typ	Etykieta materiału	Inicjały	Grupa	Maks. jednostek	Stawka zas.	Stawka za nadg.	Koszt każdego	Naliczanie	Kalendarz	Kod
1	Kierownik projektu	Praca		K		100%	25,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalnie	Standardowy	
2	Analityk	Praca		A		100%	10,00 zł/godz.	0,00 zł/godz.	0,00 zł	Proporcjonalnie	Standardowy	
3	Samochód	Materiał	km	S					0,78 zł	Rozp.		

Naliczanie. Określa sposób ponoszenia kosztów dla danego zasobu

3. Budżetowanie projektu40/50

Sposób ponoszenia kosztów

- Koszty mogą być ponoszone w różnym momencie:
  - proporcjonalnie w całym czasie trwania zadania,
  - na początku zadania: płatność dokonywana z góry,
  - po zakończeniu zadania: płatność dokonywana z góry.
- Mogą być także powiązane z rozkładem pracy:
  - regresywnie,
  - progresywnie
  - w inny sposób określony przez specyfikę realizacji zadania

Zarządzanie kosztami w projekcie

- **Zarządzanie kosztami** ma na celu zapewnienie, że projekt zostanie zrealizowany zgodnie z założonym budżetem.
- **Zarządzanie kosztami** obejmuje:
  - określanie zasobów ludzkich, materiałowych, maszynowych potrzebnych dla realizacji projektu,
  - estymację kosztów tych zasobów w ilościach potrzebnych dla projektu,
  - budżetowanie, czyli alokację zasobów do poszczególnych jednostek pracy,
  - kontrolę zmian w budżecie.

Źródło: Duncan W.R., Guide to Project Management Body of Knowledge, PMI, 2000

Zarządzanie kosztami

- Zarządzanie kosztami polega m.in. na udzieleniu odpowiedzi na pytania:
  - Ile kosztuje projekt ?
  - Dlaczego projekt tyle kosztuje ?
  - Ile sponsor zapłaci za określony zasób i dlaczego ?
  - Ile sponsor zapłaci za określone zadanie i dlaczego?
  - Który zasób/zdanie jest najdroższy ?
  - Ile zapłacę za projekt w tym tygodniu (miesiącu, kwartale) ?

Szacowanie kosztów zasobów

Harmonogram nakładowy zasobów															
nakład		Poniedziałek												Nakład	
Nazwa zasobu		8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Kierownik projektu		1h	1h	1h	1h	1h	1h	1h	1h					8 godzin	
Analityk										1h	1h	1h		3 godziny	
Projektant 1										1h	1h	1h		3 godziny	
Projektant 2										0.5h	0.5h	0.5h		1,5 godziny	
Programista 1										0.5h	0.5h	0.5h		1,5 godziny	
Programista 2							1h	1h	1h					3 godziny	
Koszt zasobów															
koszt		Poniedziałek												Koszt	
Nazwa zasobu		8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Kierownik projektu		8	8	8	8	8	8	8	8					64 €	
Analityk										6	6	6		18 €	
Projektant 1										25	25	25		75 €	
Projektant 2										5	5	5		15 €	
Programista 1										7	7	7		21 €	
Programista 2							9	9	9					27 €	
suma														220 €	

Koszt zasobów wg zadań																		
koszt	Poniedziałek																	
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Koszt					
Nazwa zasobu																		
Kierownik projektu	64 €																	
projektowanie modułu	8	8	8	8	8													40 €
przygotowanie dokumentacji						8	8	8										24 €
Analitik																		18 €
realizacja modułu									6	6	6							18 €
Projektant 1																		75 €
realizacja modułu									25	25	25							75 €
Projektant 2																		15 €
realizacja modułu									5	5	5							15 €
Programista 1																		21 €
realizacja modułu									7	7	7							21 €
Programista 2																		27 €
przygotowanie dokumentacji									9	9	9							27 €

3. Budżetowanie projektu

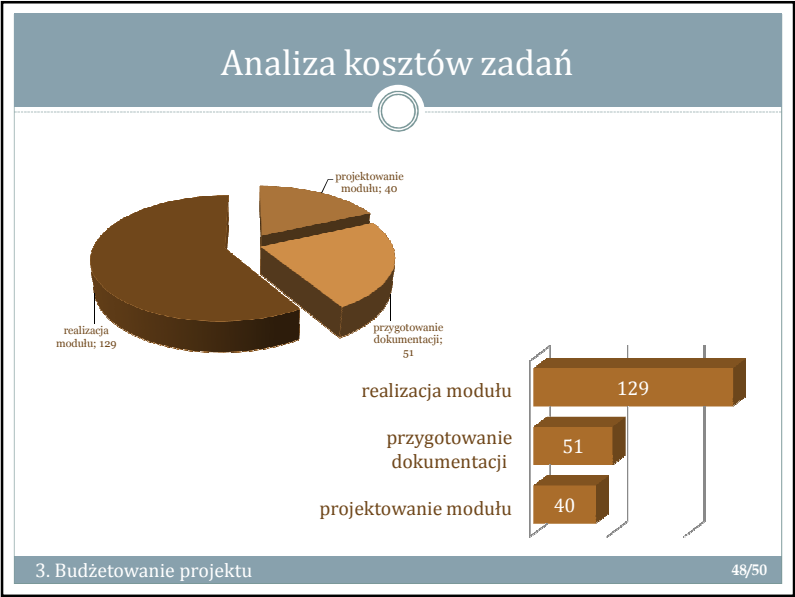
45/50

Koszty zadań wg zasobów																		
koszt Nazwa zadania	Poniedziałek													Koszt				
	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19						
projektowanie modułu	8	8	8	8	8													40 €
Kierownik projektu	8	8	8	8	8													40 €
przygotowanie dokumentacji						17	17	17										51 €
Kierownik projektu						8	8	8										24 €
Programista 2						9	9	9										27 €
realizacja modułu									43	43	43							129 €
Analitik									6	6	6							18 €
Projektant 1									25	25	25							75 €
Projektant 2									5	5	5							15 €
Programista 1									7	7	7							21 €

3. Budżetowanie projektu

47/50

Modyfikacja rozkładu pracy

Obciążenie zadaniami - modyfikacja rozkładu pracy

Nazwa zadania	koszt	Poniedziałek																		Koszt	
		8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19								
Przed modyfikacją																					
realizacja modułu										43	43	43								129 €	
<i>Analitik</i>										6	6	6								18 €	
<i>Projektant 1</i>										25	25	25								75 €	
<i>Projektant 2</i>										5	5	5								15 €	
<i>Programista 1</i>										7	7	7								21 €	
Po modyfikacji																					
realizacja modułu										0	0	129								129 €	
<i>Analitik</i>										0	0	18								18 €	
<i>Projektant 1</i>										0	0	75								75 €	
<i>Projektant 2</i>										0	0	15								15 €	
<i>Programista 1</i>										0	0	21								21 €	

3. Budżetowanie projektu

49/50

Podsumowanie	
<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie kosztami ma celu zapewnienie, że projekt zostanie zrealizowany zgodnie z założonym budżetem. • Na zarządzanie kosztami w projekcie składa się planowanie zasobów, przydzielanie i harmonogramowanie zasobów, określanie kosztów zasobów, budżetowanie zadań, optymalizacja zasobów i kosztów oraz monitorowanie kosztów w trakcie realizacji prac.	
3. Budżetowanie projektu	
50/50	